

Datum stupanja na snagu 01.01.2002. (Sl.glasnik BiH 06/01)

**SPORAZUM
O UNAPRJEĐENJU I RECIPROČNOJ ZAŠTITI INVESTICIJA
IZMEĐU
BOSNE I HERCEGOVINE
I
ŠPANIJE**

Bosna i Hercegovina i Španija, u daljnjem tekstu: "Ugovorne strane",

U želji da intenziviraju njihovu ekonomsku saradnju na obostranu korist objiju država,

Sa namjerom da stvaraju povoljne uvjete za investicije učinjene od strane svake Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane,

i

Uviđajući da će unaprjeđenje i zaštita investicija po ovom sporazumu stimulisati inicijative u ovoj oblasti,

Sporazumjele su se kako slijedi:

**Član 1.
Definicije**

U svrhe ovog sporazuma,

1. Izraz “investitor” označava svakog državljanina ili svaku kompaniju bilo koje Ugovorne strane koja čini investicije na teritoriji druge Ugovorne strane:

a) U odnosu na Bosnu i Hercegovinu:

(i) izraz “državljanin” označava fizička lica čiji status državljana Bosne i Hercegovine proizilazi iz zakona na snazi u Bosni i Hercegovini ako imaju prebivalište ili glavno mjesto poslovanja u Bosni i Hercegovini;

(ii) izraz “kompanija” označava pravna lica osnovana u skladu sa zakonima na snazi u Bosni i Hercegovini, čije se registrirano sjedište, centralna uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi na teritoriji Bosne i Hercegovine.

b) U odnosu na Španiju:

(i) izraz “državljanin” označava fizičko lice koje se, prema zakonu Španije smatra njenim državljaninom;

(ii) izraz “kompanija” označava pravna lica konstituirana u skladu sa zakonima na snazi u Španiji, čije se registrirano sjedište, centralna uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi na teritoriji Španije.

2. Izraz “investicija” označava svaku vrstu sredstava i posebno, mada ne isključivo, slijedeće:

a) pokretnu i nepokretnu imovinu kao i bilo koja druga imovinska prava kao što su hipoteke, retencionna prava, jemstva i slična prava;

b) kompaniju ili poslovno preduzeće ili udjele u njima i dionice i obveznice kompanije ili bilo koji drugi oblik učešća u kompaniji ili poslovnom preduzeću;

c) potraživanja novca ili bilo kojeg drugog izvršenja, koje prema ugovoru ima ekonomsku vrijednost i povezano je sa investicijom;

d) prava industrijske i intelektualne svojine, tehnički procesi, know-how i dobar ugled;

e) prava da preduzima ekonomske i komercijalne aktivnosti dodijeljene zakonom ili po osnovu ugovora, uključujući koncesije za istraživanje, uzgajanje, ekstrakciju ili eksploataciju prirodnih resursa.

Investicije izvršene na teritoriji jedne Ugovorne strane od strane bilo kojeg pravnog subjekta te iste Ugovorne strane, ali su stvarno vlasništvo ili su kontrolisane od strane investitora druge Ugovorne strane, će se također, smatrati investicijama investitora druge Ugovorne strane, ako su izvršene u skladu sa zakonima i propisima prve Ugovorne strane.

Bilo koja promjena oblika u kojem su sredstva investirana ili reinvestirana ne utječe na njihov karakter kao investicija, pod uvjetom da je takva promjena učinjena u skladu sa zakonima i propisima Ugovorne strane domaćina.

3. Izraz "prihodi" označava iznose dobijene od investicija i uključuje, posebno, mada ne isključivo, profit, dividende, kamate, dobiti od kapitala, honorare, naknade i druge kompenzacije.
4. Izraz "teritorija" označava kopnenu teritoriju, unutrašnje vode, teritorijalno more i zračni prostor iznad svake od Ugovornih strana, kao i ekskluzivnu ekonomsku zonu i kontinentalni pojas koji se proteže izvan granica teritorijalnog mora svake Ugovorne strane preko koje one imaju ili mogu imati nadležnost i/ili suverena prava u skladu sa međunarodnim zakonom.

Član 2. Podsticanje i dopuštanje

1. Svaka Ugovorna strana će na svojoj teritoriji podsticati, što je više moguće, investicije investitora druge Ugovorne strane. Svaka Ugovorna strana će dopustiti takve investicije u skladu sa njenim zakonima i propisima.
2. Kada jedna Ugovorna strana dopusti neku investiciju na svojoj teritoriji, ona će, u skladu sa svojim zakonima i propisima, dodijeliti potrebne dozvole u vezi sa tom investicijom i provođenjem licencnih sporazuma i ugovora za tehničku, komercijalnu ili administrativnu pomoć. Svaka Ugovorna strana će, kad god je potrebno nastojati da izda potrebna ovlaštenja koja se odnose na aktivnosti konsultanata i drugih kvalificiranih osoba, bez obzira na njihovo državljanstvo.

Član 3. Zaštita

1. Investicijama učinjenim od strane investitora jedne Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane bit će u svako doba odobren pošten i pravedan tretman i uživati će punu zaštitu i sigurnost. Ni u kom slučaju Ugovorna strana neće takvim investicijama odobriti tretman koji je manje povoljan od onog koji se zahtijeva po međunarodnom pravu.
2. Nijedna Ugovorna strana neće ni na koji način, nerazumnim ili diskriminatorским mjerama ugroziti upravljanje, održavanje, korištenje, uživanje ili raspolaganje takvim investicijama. Svaka Ugovorna strana će se pridržavati svih obaveza koje mogu nastati u pisanoj formi u odnosu na investiciju investitora druge Ugovorne strane i koje su potpuno u skladu sa unutrašnjim zakonima koji se primjenjuju.

Član 4. Nacionalni tretman i Tretman najpovlaštenije nacije

1. Svaka Ugovorna strana odobrit će na svojoj teritoriji, investicijama izvršenim od strane investitora druge Ugovorne strane tretman koji nije manje povoljan od onog koji odobrava investicijama izvršenim od strane svojih vlastitih investitora ili od strane investitora bilo koje treće države, zavisno od toga koji je povoljniji za odnosnog investitora.
2. Svaka Ugovorna strana odobrit će, na svojoj teritoriji, investitorima druge Ugovorne strane u pogledu njihovog upravljanja, održavanja, korištenja, uživanja ili raspolaganja njihovih investicija, tretman ne manje povoljan od onog koji odobrava svojim vlastitim investitorima ili investitorima bilo koje treće države, zavisno od toga koji je povoljniji za odnosnog investitora.
3. Tretman odobren prema stavovima 1. i 2. ovog člana neće biti sačinjen tako da obavezuje jednu Ugovornu stranu da proširi na investitore druge Ugovorne strane i njihove investicije pogodnosti bilo kog tretmana, povlastice ili privilegije koje proizilaze iz njenog članstva ili udruživanja sa bilo kojom postojećom ili budućom carinskom unijom, ekonomskom unijom, monetarnom unijom ili bilo kojom drugom regionalnom ekonomskom integracionom organizacijom.
4. Mjere koje se moraju preduzimati iz razloga javne sigurnosti i reda ili javnog zdravlja neće se smatrati manje povoljnim tretmanom u okviru značenja ovog člana.

Član 5. Eksproprijacija

1. Investicije investitora bilo koje Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane neće biti nacionalizirane, ekspropisane ili podvrgnute mjerama koje imaju efekat ekvivalentan nacionalizaciji ili eksproprijaciji (u daljnjem tekstu "eksproprijacija"), izuzev u javnom interesu, u skladu sa propisanim zakonskim postupkom, na nediskriminatorskoj osnovi i uz neodložnu, adekvatnu i efektnu kompenzaciju.
2. Takva kompenzacija bit će jednaka tržišnoj vrijednosti ekspropisane investicije neposredno prije eksproprijacije ili prije nego predstojeća eksproprijacija bude javno objavljena, zavisno od toga šta je ranije (u daljem tekstu: datum procjene).
3. Takva tržišna vrijednost bit će obračunata u slobodno konvertibilnoj valuti po tržišnom kursu koji se primjenjuje za tu valutu na datum procjene. Kompenzacija će uključivati kamatu po komercijalnoj stopi uspostavljenoj na tržišnoj osnovi za valutu u kojoj se vrši procjena od datuma eksproprijacije do datuma plaćanja. Kompenzacija će biti plaćena bez odlaganja, efektivno ostvariva i slobodno prenosiva.
4. Pogođeni investitor imat će, prema zakonu Ugovorne strane koja vrši eksproprijaciju, pravo na hitnu reviziju njegovog slučaja od strane pravnih vlasti ili drugih nadležnih vlasti te Ugovorne strane, uključujući i vrijednost njegovih investicija i isplaćenih kompenzacija, u skladu sa principima uspostavljenim u ovom članu.
5. Gdje jedna Ugovorna strana ekspropirira sredstva kompanije koja je osnovana ili konstituirana prema zakonu koji važi na bilo kojem dijelu njene sopstvene teritorije, i

u kojoj investitori druge Ugovorne strane posjeduju dionice, ona će osigurati da se odredbe ovog člana primjenjuju tako da garantuju neodložnu, adekvatnu i efektivnu kompenzaciju u odnosu na njihove investicije, onim investitorima druge Ugovorne strane koji su vlasnici tih dionica.

Član 6. Kompenzacija za gubitke

1. Investitorima jedne Ugovorne strane čije investicije na teritoriji druge Ugovorne strane trpe gubitke usljed rata ili drugog oružanog sukoba, državnog vanrednog stanja, revolucije, ustanka, građanskih nemira ili bilo kog drugog sličnog događaja, od strane druge Ugovorne strane bit će u pogledu restitucije, obeštećenja, kompenzacije ili drugog rješenja, odobren tretman ne manje povoljan od onog koji ta druga Ugovorna strana odobrava svojim sopstvenim investitorima ili investitorima bilo koje treće države, zavisno od toga koji je povoljniji za odnosne investitore. Plaćanja koja iz toga proizilaze bit će slobodno prenosiva.
2. Uprkos stavu 1, investitoru jedne Ugovorne strane, koji u bilo kojoj situaciji navedenoj u tom stavu, trpi gubitak na teritoriji druge Ugovorne strane, koji je posljedica:
  - a) rekvizicije njenih investicija ili dijela investicija od strane snaga ili vlasti druge Strane; ili
  - b) uništenja njenih investicija ili dijela investicija od strane snaga ili vlasti druge Strane, što nije bilo neophodno shodno situaciji,bit će odobrena od strane druge Ugovorne strane restitucija ili kompenzacija koja će biti u oba slučaja neodložna, adekvatna i efektivna. Plaćanja koja iz toga proizilaze bit će učinjena bez odlaganja i bit će slobodno prenosiva.

Član 7. Transferi

1. Svaka Ugovorna strana će investitorima druge Ugovorne strane garantovati slobodan transfer svih plaćanja koja se odnose na njihove investicije. Takav transfer uključivat će posebno, mada ne isključivo:
  - a) početni kapital i dodatne iznose za održavanje i povećanje investicija;
  - b) prihode od investicija, kako je definirano u Članu 1.;
  - c) fondove u otplati zajmova koji se odnose na investiciju;
  - d) kompenzacije predviđene prema Članovima 5. i 6.;
  - e) prihode od potpune ili djelimične prodaje ili likvidacije investicije;

- f) zarade i druga primanja osoblja angažovanog iz inostranstva u vezi sa investicijom;
  - g) plaćanja koja proizilaze iz rješavanja sporova.
2. Transferi prema sadašnjem sporazumu vršit će se bez odlaganja u slobodno konvertibilnoj valuti po deviznom kursu koji se primjenjuje na dan transfera.
  3. Ugovorne strane obavezuju se da takvim transferima odobre tretman ne manje povoljan od tretmana koji je odobren transferima koji potječu od investicija izvršenih od strane investitora bilo koje treće države.

Član 8. Primjena drugih odredaba

1. Ako zakonodavstvo bilo koje Ugovorne strane ili obaveze koje postoje prema međunarodnom pravu ili koje će se kasnije uspostaviti između Ugovornih strana kao dodatak ovom Sporazumu, sadrže pravila, bilo opća ili posebna, koja investicijama investitora druge Ugovorne strane daju tretman povoljniji od onog koji je predviđen ovim sporazumom, takva pravila će do obima do kojeg su povoljnija, prevagnuti nad ovim sporazumom.
2. Uvjeti povoljniji od onih u ovom sporazumu, koji su dogovoreni od strane jedne od Ugovornih strana sa investitorima druge Ugovorne strane, neće utjecati na ovaj sporazum.
3. Ništa u ovom sporazumu neće derogirati odredbe uspostavljene međunarodnim sporazumima koji se odnose na prava industrijske i intelektualne svojine, u kojim je bilo koja od Ugovornih strana Strana u sporazumu ili to može postati.

Član 9. Subrogacija

Ako jedna Ugovorna strana ili njena naznačena agencija vrši plaćanja po osnovu obeštećenja, garancije ili ugovora o osiguranju protiv nekomercijalnih rizika koje je dala u odnosu na investiciju izvršenu od strane bilo kojeg njenog investitora na teritoriji druge Ugovorne strane, druga Ugovorna strana će priznati prijenos bilo kojeg prava ili potraživanja takvog investitora prvoj Ugovornoj strani ili njenoj naznačenoj agenciji i pravo prve Ugovorne strane ili njene naznačene agencije da vrši, na osnovu subrogacije, bilo koje takvo pravo i potraživanja u istom obimu kao njen titular predhodnik. Ova će subrogacija omogućiti prethodnoj Ugovornoj strani ili njenoj naznačenoj agenciji da bude direktni korisnik bilo kakvih plaćanja za obeštećenje ili drugih kompenzacija na koje bi investitor mogao biti ovlašten.

Član 10. Rješavanje sporova između Ugovornih strana

1. Bilo koji spor između Ugovornih strana koji se odnosi na tumačenje ili primjenu ovog

sporazuma bit će riješen, što je prije moguće, putem diplomatskih kanala.

2. Ako to nije moguće riješiti na ovaj način u roku šest mjeseci od početka pregovora, spor će se podnijeti arbitražnom tribunalu, po zahtjevu jedne od dvije Ugovorne strane.
3. Takav Arbitražni tribunal bit će konstituiran za svaki pojedini slučaj na slijedeći način: U roku od dva mjeseca od datuma prijema zahtjeva za arbitražu, svaka Ugovorna strana imenovat će jednog člana tribunala. Ta dva člana zatim će izabrati državljanina treće države kao Predsjedavajućeg tribunala. Predsjedavajući će biti imenovan u roku od dva mjeseca od datuma imenovanja druga dva člana.
4. Ako u toku perioda određenih u stavu 3. ovog člana nisu izvršena potrebna imenovanja, bilo koja od Ugovornih strana može, u odsustvu bilo kakvog drugog dogovora, pozvati Predsjednika Međunarodnog suda pravde da izvrši potrebna imenovanja. Ako je Predsjednik državljanin bilo koje od Ugovornih strana ili je na neki drugi način spriječen da obavi navedenu funkciju, Potpredsjednik će biti pozvan da izvrši potrebna imenovanja. Ako je Potpredsjednik državljanin bilo koje od Ugovornih strana ili je takođe spriječen da obavi navedenu funkciju, bit će pozvan član Međunarodnog suda pravde, koji je slijedeći po rang, koji nije državljanin ni jedne od Ugovornih strana da obavi potrebna imenovanja.
5. Arbitražni tribunal donijet će odluku poštujući zakon, odredbe sadržane u ovom sporazumu ili drugim sporazumima koji su na snazi između Ugovornih strana, kao i općeprihvaćene principe međunarodnog prava.
6. Ukoliko Ugovorne strane drugačije ne odluče, arbitražni tribunal će odrediti svoj vlastiti postupak.
7. Arbitražni tribunal donijet će svoju odluku većinom glasova i ta odluka bit će konačna i obavezujuća za obje Ugovorne strane.
8. Svaka Ugovorna strana će snositi troškove svog vlastitog arbitra i one koji su vezani za predstavljanje u arbitražnoj proceduri. Druge troškove, uključujući one Predsjedavajućeg, snosit će u jednakim dijelovima obje Ugovorne strane.

Član 11.

Sporovi između jedne Ugovorne strane i investitora druge Ugovorne strane

1. Sporovi koji mogu nastati između jedne od Ugovornih strana i investitora druge Ugovorne strane koji se odnose na investiciju u smislu ovog Sporazuma, notificiraju se pisanim putem od strane investitora prethodne Ugovorne strane, uključujući detaljne informacije. Odnosne Strane nastojat će riješiti spor, što je prije moguće, na prijateljski način.
2. Ako ovi sporovi ne mogu biti riješeni na prijateljski način u roku šest mjeseci od datuma pisane notifikacije navedene u stavu 1, spor se po izboru investitora može podnijeti:

- nadležnom sudu Ugovorne strane na čijoj teritoriji je investicija izvršena; ili
  - ad hoc arbitražnom tribunalu ustanovljenom prema Arbitražnim pravilima Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovinsko pravo; ili
  - Međunarodnom centru za rješavanje investicionih sporova (ICSID) ustanovljenom Konvencijom o rješavanju investicionih sporova između država i državljana drugih država", otvorenoj za potpis u Washington-u 18. marta 1965.
3. Nijedna Ugovorna strana neće nastaviti putem diplomatskih kanala bilo koji spor koji se odnosi na Centar, osim ako:
- a) Generalni sekretar Centra, ili komisija za posredovanje ili arbitražni tribunal kojeg je Centar konstituirao, odluči da spor nije pod jurisdikcijom Centra; ili
  - b) druga Ugovorna strana bude propustila da se povinuje ili da ispoštuje bilo koju odluku donesenu od strane arbitražnog tribunala.
4. Arbitražna odluka zasnivat će se na:
- odredbama ovog sporazuma;
  - pravilima i općeprihvaćenim principima međunarodnog prava; i
  - državnim zakonima Ugovorne strane na čijoj teritoriji je investicija izvršena uključujući pravila koja se odnose na sukobe zakona.
5. Jedna Ugovorna strana neće iznositi kao odbranu da je obeštećenje ili drugu kompenzaciju za svu ili dio navodnih šteta primila ili će primiti od investitora po osnovu garancije ili ugovora o osiguranju.
6. Arbitražne odluke bit će konačne i obavezujuće za strane u sporu. Svaka Ugovorna strana obavezuje se da će izvršiti odluke u skladu sa svojim državnim zakonom.

Član 12. Obim primjene

1. Ovaj sporazum će se primjenjivati na investicije izvršene prije ili poslije njegovog stupanja na snagu, od strane investitora bilo koje od Ugovorne strane na teritoriji druge Ugovorne strane. Međutim, ovaj sporazum se neće primjenjivati na događaje ili sporove koji su nastali prije njegovog stupanja na snagu.
2. Tretman dodijeljen prema ovom sporazumu neće se primjenjivati na poreska pitanja.

Član 13. Stupanje na snagu, trajanje i prestanak

1. Ovaj sporazum stupit će na snagu na datum na koji su Ugovorne strane obavijestile jedna drugu da su njihove odnosne ustavne formalnosti za stupanje na snagu međunarodnih sporazuma ispunjene. Ostatak će na snazi u početnom periodu od deset godina i bit će prećutno produžen za naredni period od dvije godine.
2. Bilo koja Ugovorna strana može, otkazati ovaj sporazum, davanjem unaprijed pisane obavijesti, šest mjeseci prije datuma njegovog isteka.
3. U odnosu na investicije izvršene prije datuma prestanka ovog sporazuma, odredbe svih drugih članova ovog sporazuma ostatak će na snazi za daljnji period od deset godina od datuma prestanka važenja.
4. Ovaj sporazum može biti izmijenjen pisanim dogovorom između Ugovornih strana. Bilo koja izmjena stupit će na snagu po istoj proceduri koja se zahtijeva za stupanje na snagu ovog sporazuma.
5. Ovaj sporazum primjenjivat će se bez obzira na to da li između Ugovornih strana postoje diplomatski ili konzularni odnosi.

U POTVRDU OVOGA, ovlašteni predstavnici, potpisali su ovaj sporazum.

SAČINJENO u duplikatu, u Madridu, 25. aprila 2002. godine, na bosanskom/hrvatskom/srpskom, španskom i engleskom jeziku, svi tekstovi su jednako autentični. U slučaju bilo kakvih neslaganja u tumačenju, engleski tekst bit će mjerodavan.

Za
Bosnu i Hercegovinu

Za
Kraljevinu Španiju

---

dr. Zlatko Lagumdžija,
ministar vanjskih poslova

Josep Piqué i Camps,
ministar vanjskih poslova